SF DUBEN LÁKÁ NÁS, PARCON'85 BUDE TADY ZAS !!!

VYHLÁŠEN 6. ROČNÍK "HUŇÁČE ZELENÉHO, ssp 1985" !!!!!

Z obsahu čtvrtého čísla:

Překlady:A.Krzepkowski-Člověk s hrbem na mozku; povídání o B.Peteckém; recenze: F.Herbert-Duna; Pomoc začínajícím autorům SF-I.Železný,L.Dvořák; gratulace, zprávy atd.

1984

4

vědeckofantastický zpravodaj a informátor

vydává V i l l o i d u s , SFK MFF UK

neperiodický-pro vlastní potřebu-zdarma

POZOR !!! PARCON'85 BYL VYHLÁŠEN !!! POZOR !!!

O prázdninách nám přišel dopis, který oznámil uspořádání již IV. celostátního setkání milovníků a přátel SF a vyhlášení III. ročníku soutěže "O cenu Karla Čapka"v Pardubicích ve dnech 19. - 21. dubna 1985.

Soutěž už tradičně pořádá CSV SSM VŠCHT v Pardubicích spolu s FV SSM MFF UK v Praze a OKS Pardubice.

Soutěže se mohou zúčastnit pouze spisovatelé-amatéři, u kterých nebyla dosud publikována žádná kniha. Věk, počet prací téhož autora a rozsah není omezen. Všechny povídky musí být dosud nepublikované, psané strojopisem ve třech kopiích. Jméno, adresa, věk, povolání a záliby musí být uvedeny na zvláštní kartičce. Práce se autorům nevracejí a zůstávají k dispozici pořadatelům.

Povídky zasílejte na adresu: Pavel BLECHA, Studentská 200
530 09 PARDUBICE

do 30. ledna 1985 !!!

MH

FV SSM 1288

O B S A H :

soutěž	str.	1	PARCON'85 byl vyhlášen /MH/
	"	2	Obsah
soutěž	"	2	Villoidus Viridis = Huňáč zelený /MH/
gratulace	"	3	Přijde čas a člověk se musí usadit; Všechno je jinak /Villoidus/
zpráva	"	3	Villoidus pro LAS /XRS+MH/
recenze	"	4	Na polovině cesty /L.Dvořák/
zajimavost	"	6	Sci-fi na LOH 1984 /MH/
PARCON'84	"	7	Pomoc začínajícím autorům SF - I.část /I.Železný, L.Dvořák/
recenze	"	9	M.Grešov: Sny nad Bajkalem /Pagi/
překlad	"	10	A.Krzepkowski: Člověk s hrbem na mozku
zprávy	"	12	SF slovník; PLCON'84 /XRS/
cyklus	"	13	Některé zajimavé postavy polské SF část III - B.Petecki /V.Wagner/
recenze s ukázkami	"	14	F.Herbert - Duna /J.Pavlík/

H U Ň Á Č Z E L E N Ý - pošesté !!!

Soutěž, nejstarší v oblasti naší SF, je opět tady!!! SFK FO SSM MFF UK = náš klub v y h l a š u j e již 6.ročník literární soutěže, jejíž vítěz obdrží

H u ň á č e z e l e n é h o /Villoidus Viridis SF ssp. 1985/

O jeho chystaném odchytu se zatím vše úzkostlivě tají /asi před konkurencí/, a proto nemůžeme případným účastníkům podat zprávu ani o době, ani o místu konání této složité operace.

Soutěže se mohou prostřednictvím některého z československých SFklubů účastnit pouze dosud tiskem nepublikovaná díla různých literárních forem. Z jednoho klubu mohou být přihlášena díla v celkovém rozsahu do 40. stran normalizovaného strojopisu.

Uzávěrka je 29.2.1985 !!!

MH

S F: Fanzin pro vnitřní spotřebu SFK Villoidus při FO SSM MFF UK.
Vychází neperiodicky 5 - 7 krát ročně
Šéfredaktor: Martin Hlaváč
Na 4. čísle spolupracovali: Z.Rampas, M.Rampasová /Semíková/
Redakční uzávěrka: 1.9.1984
Náklad: 200 výtisků počet stran: 22
kolej Hvězda, bl.2, 162 08 Praha 6 - Petřiny

FV SSM 1289

PŘIJDE ČAS A ČLOVĚK SE MUSÍ USADIT

8.června 1984 vstoupili do stavu manželského nestoři mého klubu - Zdeněk Rampas a Michaela Semíková /nyní již Rampasová/. Přeji jim mnoho štěstí, zdraví a spokojenosti na společné cestě životem a literaturou SF.

Villoidus

25.srpna 1984 byli oddáni jedni ze střední generace mého klubu - Miloš Podpěra a Tatiana Tomešová. Hodně štěstí, zdraví i inspirace v životě i SF tvorbě přeje

Villoidus

V Š E C H N O J E J I N A K !!!!

Připojujeme se k nesčetným gratulacím a jménem celého československého fandomu blahopřejeme Jaroslavu Veisovi a Ondřeji Neffovi k jejich vstupu do Svazu spisovatelů letos na jaře.

Villoidus
a jeho členové

Villoidus Letní Aktivitě Studenstva

Náš SFklub ve spolupráci se členem koordinační komise Vláďou Veverkou /kterému děkujeme za pomoc/ uspořádal dva pořady o dějinách a současnosti naší a světové SF s ukázkami z tvorby členů klubu. Škoda /pro letní aktivisty/, že pořady nebyly lépe organizačně zajištěny ze strany štábu LA. Ale alespoň pro pořádající fanoušky SF to byl příjemný podvečer, a pro příchozí zajímavé zpestření LA.

XRS+MH

FV SSM 1290

Na polovině cesty

Když jsem dočetl knihu Zdeňka Volného Zlatá past plná času, byl jsem nespokojený a nevěděl jsem proč.

Co jsem od ní očekával? A co vůbec čekám od sci-fi?

Chvilku jsem přemýšlel, než jsem si připustil, že mě na sci-fi neláká duševní hloubka postav ani jemně cizelovaný styl, ale přitažlivý příběh.

Že by náměty Volného povídek nebyly dostatečně "dramatické"? Právě naopak! Kdyby jeho kniha vyšla v edici Saturn, mohla by mít na obálce napsáno: Záhadná smrtící infekce ve vesmírné kolonii! Pivní tácek zachraňuje Zemi! K smrti odsouzený uniká /a jeho další příhody ve světě pod kupolí i mimo ni/!, a další.

Křivdil bych však Volnému, kdybych ho srovnával s autory edice Saturn. Jeho kniha se čte přece jen trochu lépe. A zase se naskýtá otázka: proč?

Zkusil jsem si pro sebe vyprávět obsah několika povídek a byl jsem překvapen, jak jsou dobře vymyšlené, kolik napětí, živosti a přesvědčivosti v sobě skrývají. Jenže při jejich čtení jsem to necítil. Přitom nelze říct, že by byly napsány špatně. Volný má dobrý profesionální styl, což je v české sci-fi zatím spíš vyjímka než pravidlo. Nedokázal však kvalitu svých příběhů vyjádřit-prodat.

Podívejme se například na povídku Preludium, jednu z nejzdařilejších v celé knize.

Hrdina, mladý veterinářský odborník, je pozván do vesmírné kolonie na planetě pokryté pouštěmi /Mars?/, kde se objevila záhadná choroba mezi marbloudy - místním ekvivalentem velbloudů. Veterinář pátrá po původu choroby a seznamuje se přitom s obyvatelstvem kolonie, podivnou směsicí vědců, zlatokopů a farmářů. Nemoc se utěšeně šíří a přechází i na lidi. Je pochopitelně smrtelná. Kolonisté se snaží ochránit své zdraví všemi možnými prostředky. Hrdina vidí, jak vznikají nátlakové skupiny, prosazující zázračné léky - nošení zlatých křížků a polévání hlavy olejem. Jedinci, kteří se nechtějí přizpůsobit, jsou lynčováni. Poslední baštou zdravého rozumu je nemocnice. Mezi lékaři a fanatizovaným davem vznikají rozpory, v nichž "zdravý rozum" musí ustupovat, aby nemocnice nebyla zničena.

Dívka, která jako první chorobu přežila, je prohlášena za čarodejnici a hrozí jí upálení. V tom okamžiku se hrdina vzbouří a ujede s ní do pouště. Písečná bouře převrátí jejich vozidlo, dívka zachrání veterináři život. V poušti je pak nalezne známý zlatokop, který

přináší samé dobré zprávy: nemoc byla zažehnána a vůdci lynčujícího davu jsou na útěku. Pak jim předestře teorii, že choroba nebyla vlastně chorobou, ale pokusem dávno zaniklých obyvatel planety o přežití v podobě spor a "naroubování" na živé bytosti, které se na planetě objevily.

Až do poloviny se povídka čte velmi dobře. Pak se děj vypravování začíná zrychlovat, jednotlivé dějové akce jsou sice dobře vymyšlené, ale jsou příliš rychle a jednoduše spojovány dohromady, jako by autora přešla trpělivost a snažil se povídku co nejrychleji dopsat. Závěrečná vyšlenka o "roubování lidí" je v podstatě uvedená jen mezi řečí a závěry z ní vyvozené působí spíše komicky; cituji:

"Chcete říct, že my už nejsme lidé?"

"Naopak," ohradil se stařík. "Teď už budeme lidé."

Další oblastí, k níž lze mít vážné připomínky /a která se netýká jen Volného, ale prakticky celé současné české sci-fi, snad až na Veise/, je způsob, kterým autor rozehrává jednotlivé scény a události příběhu. Napadá mě slovo "vata". Existují sice velmi živé scény - skvěle zachycené vystoupení fanatiků prosazujících v nemocnici polévání hlavy olejem a popis reakcí jednotlivých lékařů, ale hodně jich je rozehráno nevynalézavým stereotypním způsobem a tvoří jen výplň mezi událostmi, které působí živě. Přitom základní příběh je natolik bohatý, že žádné výplně nepotřebuje. Jde o autorovu neobratnost oddělit "krvavé maso" příběhu od vaty, v níž je zabalené. To neznamená, že by se povídka měla seškrtat! Ve Volného případě každý kousek vaty v sobě skrývá "bohaté naleziště masa", které autor nedokázal čtenáři odkrýt.

Dovedu si představit, jak by takový příběh napsal Aldiss nebo Asimov - román nejméně o dvoustech stranách, které by se četly jedním dechem a po jejichž přečtení by měl čtenář pocit dobře vykonané práce.

Bohužel tomu tak není a člověku je líto marbloudů, což je snad nejhezčí novotvar, použitý českým autorem sf /jako jeho záporný protiklad bych uvedl Blažkovu libidelu/.

Ostatní povídky trpí podobnou chorobou. Některé méně, ale většina spíš více. Typický způsob, kterým se daří autorovi odradit čtenáře, je jeho zacházení s časem vypravovaného příběhu v některých povídkách /Ovoce ze stromů času, Pravda o původu trojského koně, Svět úžasný jako kapka jedu/. Místo aby děj, zatížený pohybem v několika časových rovinách, podal co nejjednodušeji /jako například

FV SSM 1292

Kuttner v povídce Šťastný konec ve Fanzinu 5/1983/, snaží se jej co nejrafinovaněji zamotat, takže člověk tomu při čtení nerozumí.

Zajímavým dojmem působí povídka Vykoupení. Snad proto, že si v ní autor dělá ze sci-fi tak trochu legraci. Ale ani její příběh nabitý bujarými, osvěžujícími nápady nedokázal Volný napsat způsobem, který by si takový námět zasloužil. I tady cítí čtenář příliš mnoho vaty - tentokrát přímo při realizaci jednotlivých scén. Je to škoda - kdyby byla tato povídka napsána dobře, stala by se rázem oslnivou hvězdou na poli českých sci-fi povídek.

Nad Volného knihou jsem si uvědomil cosi zarmucujícího pro všechny i amatérsky tvořící autory sf - jak nesmírně těžké je napsat opravdu dobrou věc. Nesmírně si vážím úsilí Volného, ale i když došel na této cestě daleko /rozhodně dál, než ve své předchozí knize Neděle na prodej/ a i když se za jeho knihou skrývá velké množství práce, přesto to nestačí. Výsledkem je kniha, nepřevyšující ostatní díla současné české sci-fi.

Ladislav Dvořák

Sci-fi na LOH 1984

Po oficiálním zakončení XXIII. LOH v Los Angeles byli diváci svědky show ve vědeckofantastickém stylu.

Nad neosvětleným stadionem Coliseum se objevil předmět tvaru UFO /zavěšený pravděpodobně na vrtulníku, jehož hluk byl slyšet/, který ze svého povrchu vydával oslňující světelné efekty; to vše za zvuku monumentální "kosmické" hudby. Po několika minutách UFO potemněl a na scénu přišla postava připomínající vojáky z filmu "Hvězdné války". Z proslovu, který postava pronesla, vyplynulo, že je to pozemšťan z daleké budoucnosti. Pochválil své předky za to, že se věnují rozvoji svých fyzických sil prostřednictvím sportu a že udržují olympijskou tradici.

Po té pozemšťan zmizel ve tmě a na ploše stadionu se objevily světelné efekty, které připomínaly "discoparket".

MH

FV SSM 1293

Mezi našimi spolupracovníky a kolegy se vyskytly názory, které kritizovaly naší nepatrnou pozornost, kterou jsme věnovali letošnímu PARCONu /oproti loňskému roku, kdy bylo k tomuto setkání vydáno mimořádné číslo/. Proto nyní uvádíme 1. díl "seriálu":

P o m o c z a č í n a j í c í m s p i s o v a t e l ů m S F
/ P A R C O N '8 4 /

Na letošním PARCONu se samozřejmě nezapomnělo na začínající autory a překladatele. Bylo jim věnováno několik porad pod vedením našich zkušených literátů. Podařilo se nám zaznamenat je a nejdůležitější paséže budeme zveřejňovat.

První z pořadů pro autory SF byl: "Autorský seminář pod vedením IVA ŽELEZNÉHO".

Úvodní část věnoval I.Železný chybám, které objevil při čtení letošní soutěže "O cenu Karla Čapka". Chyby jsme shrnuli do bodů a v paragrafech /§/ jsou příklady uvedené na semináři:

gramatické - "ypsilony" jsou velice běžné

vyšinutí z vazby - § Přijmaly se stále nové a nové návrhy, až jsme se také my dopracovali po mnohaleté dřině a velkého úsilí ke zdárnému výsledku. §

interpunkce - to je zbytečné

ženské přechodníky - autoři bývří přechodníky a ovládají pouze ženský přechodník § Staříček Průša usmívajíc se klátil nohama a tiše si pobrukoval árii toreadora z opery Carmen. § Rada: neumím-li přechodníky, nepoužívám je /pokudmožno/.

často se zživitňují stroje - § Po silnici běželi bouráky, všude hudba, zpěv a spousta lidí. §

používání světelného dne/roku jako časové jednotky - § Můj příjezd byl očekáván až o světelný den později. §

Používání cizích slov - § ...antistihomanské pilulka, která nepomohla... §

abstinenti, pokud píší o alkoholu, by si měli zjistit, jak se to pije.

přejmenování různých postav a autorů - § ...Iljon Tichý... §

pozor na dialogy - přílišná "šroubovanost" § na svého dlouholetého spolupracovníka a souseda v nějaké raketě, cestou ke kterési hvězdě na 40 roků, zvolal:"Štěj, ženeš se do záhuby, slyšíš!!!" §

dialogy s "objevnými" informacemi - § baví se dva vědci ověšení doktoráty; jeden říká: "Přístrojem se může cestovat prakticky neomezená, podle toho, kolik přijme energie. Tato energie se dělí na dvě části - na cestu tam a zpět." § ; § Na lodi je geniální palubní počítač 156.generace, téměř lidský, krásně se baví se svým pilotem a najednou mu řekne: 'Poškození lze opravit, ale i s opraveným reaktorem nedosáhneme větší rychlosti než setinu rychlosti světla a to je nějakých tři tisíce kilometrů za sekundu!" §

FV SSM 1294

nepodceňovat čtenářovu inteligenci - § autor neustále mele až se dopachtí k výsledku a zdělí to čtenáři, který na to již dávno přišel a navíc nakonec hodí takovou krásnou větu jako je: "Ještě něco, málem bych na to zapoměl. Svůj ostrov nazývají docela libozvučným jménem Atlantis!!" §

popisy moderní techniky - údaje jsou konkrétní a naprosto nesmyslné nebo velice nesmyslné, ale hrozně obecně popsané. Ten druhý způsob je lepší - odborník si škrtne, ale lid to nepozná. § Aktuální návrh jak vyřešit energetickou krizi: Sestrojili jsme zařízení, jehož systém je na první pohled jednoduchý /většinou jsou jednoduchá řešení - I.Ž./. Kybernetické zařízení, které zvětšuje atom jakéhokoli prvku na velikost obyčejného míče. Z takto upraveného atomu se uvolňuje teplo, a to se přeměňuje na elektrickou energii řádově na stovky gigavoltů /řádově - opět oblíbené slovo, většinou špatně - I.Ž./. Princip, na jakém pracuje zařízení, je následující: Při vpuštění laserového paprsku přes ionoforézovou past do atomu prvku se tento atom působením koagulačních sil zvětší na velikost míče. Působením magneticky čistého pole vznikne rotační pohyb. Atom získá nesmírně vysoké otáčky, tím na okrajích vznikne velká odstředivá síla a z atomu začnou odlétat částice, které se tříští o stěnu hermeticky uzavřené nádoby. Sondy umístěné uvnitř odebírají teplo, které tím vznikne. V průchodovém měniči se přemění na elektrickou energii /zda sondy nebo teplo už není tak jisté; že se nádoba bude zahřívat, to nám bylo jasné, naštěstí - I.Ž./. Nádoba je chlazena stlačeným vodíkem, který teplotu vnějšího pláště bude dodržovat na konstantní hodnotě. Museli jsme ovšem vymyslet i bezpečnostní systém. Spočívá v tom, že jakmile dojde k nějaké havárii, oddělí řídící pracoviště od vlastního zařízení bariéra, která je zhotovena z odolného materiálu /to mě uklidnilo - I.Ž./.

V další části si vzal slovo redaktor a překladatel Libor Dvořák, který mluvil o své profesi - překlady:

Základní chyba při překladu: přílišné držení se textu - doslovný překlad /např. jiné vazby, pro češtinu atipické/.

Návod na překládání

Nejdřív si to přečtu, ale dřív, než se do toho překladu pustím, tak to nechám chvilku ležet. Je třeba řádně si rozmyslet má-li smysl se do té věci pouštět. Pokud si myslíte, že to smysl má, tedy proč /nějaký důvod/. Dále je nejrozumnější si vzít k ruce slovník /popř. více slovníků - např. dvoujazyčný, výkladový/. Doslovné obsahy jednotlivých pojmů se v jednotlivých jazycích nikdy stoprocentně nekryjí. Je lepší si udělat pracovní /orientační/ překlad s dvojjazyčným slovníkem, ale potom se spolehnout na ten výkladový.

Nad slovíčka, která neznáte nebo s kterými byste měli problémy si rovnou pište překlad slovníkový /popř. některé varianty/. Když vyhotovím pracovní text, kde si nechám varianty /slovní nebo i syntaktické/, hned se to pokusím dotvořit do podoby blížící se orginální verzi. Potom je ideální opět na nějaký čas překládaný text odložit.

Potom se snažím o to, aby věta zněla naprosto česky - přirozeně. Když mám ten text prakticky téměř hotov, znovu se podívám do toho orginálu, jestli jsem se zejména v místech, kde

jsem několikrát škrtal a přepisoval nevzdálil od překládaného orginálu na tolik, že jsem vytvořil své vlastní orginální dílo. Pokud vzniknou pochybnosti a někdo by se chtěl vracet od úchvatného, krásného českého řešení, které je poněkud velkorysé, k tomu "strojovému", tak se raději přikláním k tomu velkorysejšímu řešení, kde se myšlenka vyjadřuje třeba jinými slovy.

V závěrečné části byly zodpovídány dotazy, které se týkaly specifik překladů a především vytvoření "sci-fi edice". Přítomní se po poměrně dlouhé diskuzy domluvili na tom, že by její vytvoření bylo reálné, ale není nutné, neboť takto mohou SF tituly vycházet roztroušené po různých nakladatelstvích. Jenom v loňském roce jich bylo 35 !!!!!

/zpracoval MH/

/pokračování v dalším čísle/

Michael GREŠNOV - Sny nad Bajkalem

/Bibliotěka sovětskoj fantastiky, Molodaja gvardija, Moskva 1983/
/100000výt., 75 kop/

Čtrnáct povídek, tvořících tento svazek, má značně rozkolísanou úroveň. Dobrá polovička z nich je založena na bezvadném zpracování slabého námětu. Hlavní autorovou chybou je nedostatek odvahy /nebo talentu?/ dotáhnout nápad do důsledků, vkloubit ho do okolního světa.

Z celkové šedi vybočují zřetelně pouze dvě povídky. "Brouk" je hříčka, popisující havárii kosmické lodi mimozemšťanů. Tato loď odpovídá velikosti brouka, a tak je úspěšně vyoperována z těla člověka, v jehož krvi se mezitím trosečníci usadili. Když po dlouhých tahanicích dostali svůj koráb zpět, plni srdečného vezájmu o lidstvo odletěli za svým posláním. V "Chromozómech osudu", v části nadbytečné genetické informace, je uložena úplná informace o celém životě jejich nositele. Tato informace je natolik dominantní, že se člověk svému osudu nevyhne ani při jeho detailní znalosti.

PAGI

Andrej Krzepkowski:

ČLOVĚK S HRBEM NA MOZKU

Stál - s tou svou směšnou, širokou hlavou. Nehybný. Jen vyduté pokrývky uší se stříbřitě leskly, když přebíhal zrakem od tváře ke tváři. A všude - vpředu i vzadu - viděl stále stejný, až k zešílení se opakující výraz strachu i nenávisti a - v zvířecích grimasách odkryté zuby. Pomyslel si - "jak stádo, které je možno rozehnat třeba jen mrknutím oka, zvednutím ruky". Čekal.... Sám nevěděl na co.

Vždyť co by se mohlo změnit? Od prvního okamžiku po opuštění Institutu ho obklopil stále rostoucí zhysterizovaný dav. Pak letěly kameny - a tak instinktivně užil své síly, odclonil se před nečekanými ranami neprodyšným polem. Tak došel až k fontáně na náměstí - kamenná žena lomila rukama nad převráceným džbánem, ze kterého se nepřetržitým proudem lila voda.

Podobným, zoufale prosebným gestem napřažených dlaní zastavil temnou vřící masu, a tak stanuli proti němu - všichni hořící nepochopitelnou zlobou, bezděčnou nenávistí k tomu co je jiné, co je cizí.....

Neboť byl cizí; a není důležité, že bydlel ve městě od narození, že společně s některými z nich seděl ve škole v jedné lavici, že spolu kradli jabka a třešně z okolních sadů....

Před půl rokem - málem ze dne na den - se stal jiným. Několik prvních dnů považoval svou bolest za něco přechodného. Zimnice, závratě, nepříjemné hučení v uších - co by, jednoduše návrat chřipky. Avšak čtvrtého dne se bolest stala mnohem horší - něco mu drtilo lebku a vrtalo v bubínících tak, že chvílemi úplně ohluchl. Trochu později se chvíle začaly táhnout jako hodiny, a potom....

Potom začal slyšet jinak. Slova o něm, která přesto nebyla určena pro něho. Z pohybů rtů přátel četl otázky na své zdraví a výrazy znepokojení jeho špatným vzhledem. A slyšel - ve stejném okamžiku - "Copak si ten kreten myslí, že mě jeho stav zajímá...."

A to právě bylo nejhorší - na počátku podezíral sám sebe ze skrytých komplexů, později z nějaké psychycké choroby. Teprve tehdy k sobě zavolal lékaře....

Svět se pro něj na dlouhé měsíce změnil - dny odměřované vizitami lékařů se táhly jako guma. Pach léků a karbolu nahradil

FV SSM 1297

všechny ostatní vůně; vyplňoval nozdry a zanechával v ústech hořkou pachuť.

Měl čas. Mnoho času. A tak celé hodiny analyzoval vše, co kdy prožil, a snažil se pochopit - proč? Co když to zavinil právě ten neřízený jaderný výbuch, za který se styděl již řadu let. On - nukleonik, který neuměl pořádně naprogramovat kontrolovaný průběh obyčejné jaderné reakce; ale to přece skončilo jen měsícem léčení. Poměr počtu bílých a červených krvinek se vrátil k normě, opaření se zahojila téměř beze stopy. To si přinejmenším myslel. Tehdy....

A teď - téměř čtyři roky po nehodě - jeho mozek začal rychle zvětšovat svůj objem. Rozbujelá tkáň vyplnila vnitřek uší, protrhla slabé blány ušních bubínků a chráněná zhrublou vrstvou mozkových blán se začala kroutit po obou stranách jeho hlavy v spirálovité, nemožně ohyzdné spletenice. Když mu poprvé přinesly zrcadlo.....

A profesor...ten byl přímo uchvácen. Každý, byť sebemenší nárůst telepatických schopností svého nejvzácnějšího pacienta, každou změnou způsobenou vypučením části rostoucího mozku z ochrany lebky vítal jako zázrak. A - úplně náhodou odkrytá - schopnost izolace silovým polem před nepřátelskými projevy ostatních pacientů vzrušila starého vědce tak, jak matku smrtelně nemocného dítěte může rozrušit jen jeho neočekávané zázračné uzdravení. Profesor sedával u lůžka "svého" nemocného, okrajem kapesníku si utíral vlhnoucí brýle, odcházel, aby se za chvíli vracel. Přesvědčoval sebe i pacienta o nepochybném štěstí vědy, která má možnost prozkoumat jediný případ výhodné mutace člověka ozářeného gamapaprsky na světě. Až se konečně růst nové tkáně zastavil....

První procházka v nemocničním parku, pak následující, stále delší - kovové, přesně napasované kryty na obou stranách jeho hlavy skrývaly v sobě sílu mozku třikrát většího než normální. A tak "slyšel" úlek jiných pacientů, ke kterým se bezúspěšně snažil připojit - vyhýbali se mu jako napadeného morem.

Avšak teprve za branou Institutu pocítil podobné reakce lidí tak jasně a bolestně. Byl slavný. Město vědělo o jeho chorobě. A možná právě proto, že kdysi v něm žil jako obyčejný, normální člověk, ho nechtělo přijmout.

Při prvních krocích po ulici na něj pustili psy, jak na hrbatého nalezence Elyho, kterého někdo pohodil před léty u dveří nemocnice.

A přece nemohli přerušit tuto procházku. Byl nedotknutelný. Celým svým tělem transformoval nepřátelskou vlnu proti němu sjednocených psychik v ochranné silové pole. Cítil a zaměřoval prudkost s tozmachem vrhaných kamenů - čím více jich bylo, tím více rostla intenzita jeho pole. A jak stále více toužil být společně s nimi, tím usilovněji ho od sebe odvrhovali rozlobeni tím, že ho ničím nemohou zasáhnout. Tak stál nehybně ve stínu zoufalé, kamenné ženy a pozvolna přejížděl očima po rozzuřeném davu. Jak otáčel hlavou, blesky vrhané kryty uší osvětlovaly stále další, hrůzně stejné tváře, až.....

Nějaký jasnější záblesk sáhl za sevřené řady a osvětlil na chvíli Elyho.

Hrbáč postrkovaný ze všech stran stál bez hnutí. A - usmíval se. Avšak né zlostně, né trumfálně, ale prostě a obyčejně.

Dav se začal rozestupovat, unikajíc polekaně do stran - teprve po několika krocích si uvědomil, že jde. Jde, neboť to lahodné, nesmělé pokřivení obvykle bolestně stisknutých rtů ho neodolatelně přitahovalo. Ještě pár kroků - přátelsky zaclonil Elyho záda ramenem. A dál už šli spolu - oba stejně, groteskně nepotřební.

/z knihy Spotkanie w przestworzach I, KAW, Warszawa 1983
přeložil Vladimír Wagner/

S F s l o v n í k

Bývalý prezident našeho klubu - Jirka Kuřina alias Pivos neustává v práci ani po odchodu z Prahy. Začal pracovat na užitečném projektu Velkého Výkladového Slovníku pojmů a termínů SF literatury a života Fandomu.

I vy můžete přispět vyhledáváním slov nebo přímo tvorbou hesel a definic. Bližší informace a adresy uveřejníme později.

XRS

- -

P L C O N' 8 4

Z iniciativy plzeňského a teplického SFK se ve staroslavné osadě Dudlay sešli zástupci z řad sběratelů se členy Pentagramu, aby se vzájemně informali o pokroku prací na zlepšení koordinace ve výměně hledaných knih.

XRS

FV SSM 1299

B o h d a n P e t e c k i

"Old Shanterhand hvězdných prérií", tak nazval hrdinu příběhů spisovatele Bohdana Peteckého Andrej Wójcik ve svém rozboru polské SF "W strone czlowieka". Je to dobrá charakteristika postav autora, jehož všechna díla jsou typickým příkladem klasické "hard SF" laděné až do "space opery". Nejedná se vůbec o hanlivé označení, neboť taková tvorba bude vždy základním bujónem našeho žánru a nepřebernou studnicí nápadů pro další daleko hlubší filozofické zpracování. A o oblibě těchto knih svědčí mimo jiné i to, že na knihkupeckých pultech se nikdy nestačí ohřát.

Krásným příkladem jeho hrdiny, který v mnohém připomíná supermana, je Areg - hlavní postava jednoho z prvních románů Peteckého "Strefy zerove". /Kniha vyšla i ve slovenském překladu./ Tento zkyborgizovaný člověk, který nemá nikdy daleko k použití zbraní při obhajobě podle něho jedině a někdy i objektivně správných stanovisek. Téměř nadlidský typ hrdiny se pak táhne všemi dalšími knihami. Ve většině z nich se až zdánlivě stereotypně objevuje téma záchranné expedice, která má pozemšťany osvobodit z úkladu vesmírných bytostí. Naskýtá se tedy otázka, proč čtenář tak rád sáhne po další knize Bohdana Peteckého.

Je to asi tím, že člověk večer k lampičce vždy s požitkem vezme dobrodružný příběh s pestrým koloritem a řadou technických nápadů a fines, kde jsou základní pravdy vyslovovány jasně, byť třeba zjednodušeně. A tak rádi držíme palce Gillovi v knize "Ludzie z gwiazdy Ferriego", když osvobozuje astronauty ze zajetí neznámé síly. Podrobujeme se znetvořujícím operacím, abychom poodhalili roušku tajemství, které hrozí nebezpečím lidem, jako hrdinové příběhu "Messier 13". Cestujeme mezi tajemnými planetami, černými slunci a roztodivnými astroinženýrskými konstrukcemi při hledání podivuhodné civilizace koggů, kteří se nejdříve snaží pohltit a využít každý pramínek informačního toku, ale po nezvládnutí vířivé exploze se uzavírají úplně před světem - "Kogga z czarnego slónca".

Myslím, že zatím u nás bylo vydáno málo těchto knih, které sice tvoří lehčí, oddechovou, ale základní část žánru, na jejichž fonu může pak čtenář plně pochopit díla s mnohem hlubší témati-

/dokončení na straně: 18 /

Frank Herbert - D U N A

/recenze s ukázkami - autor Jan Pavlík. Literatura: Duna, Duna Messiah, Children of Duna - New English Librady, London 1982/

Cyklus o planetě Arrakis, zvané Duna, je jedním z nejlepších sci-fi seriálů, což se projevilo oceněním prvního /a nejkvalitnějšího/ dílu celé epopeje cenami Hugo i Nebula.

V prvním dílu, nazvaném prostě "Duna", je popisován osud rodiny vévody Atreida, jež z rozkazu císaře galaktického impéria přesídlí z planety Caladan na planetu Sucha - Arrakis. Tato planeta je zcela pokryta pískem, voda je na ní nesmírně vzácná, a proto má pro její obyvatele - kočovné bojovníky pouště Fremeny - cenu zlata a je uctívána jako svátost. Arrakis má však klíčový význam i pro celé impérium: v jejích pouštích žijí obrovští píseční červi, z jejich extraktů se vyrábí zvláštní koření, podstatně prodlužující lidský věk a částečně umožňující předvídat blízké události. Pro toto koření se snaží Dunu získat zpátky její původní majitel - vévodův smrtelný nepřítel baron Harkonnen. Zradou osobního lékaře je vévoda i s rodinou zajat a v zajetí páchá sebevraždu. Vévodova družka Jessica a syn Paul uprchnou z vězení do pouště. Při útěku však zahyne jejich pomocník-šermíř Duncan Idaho.

V Paulovi se začínají probouzet schopnosti, které zdědil díky pečlivému výběru jeho předků, který prováděla sekta kněžek Bene Geserit, snažící se genetickými manipulacemi vytvořit mimořádně schopného jedince mužského pohlaví. Takový člověk by měl být schopen číst myšlenky a vidět do budoucnosti a tím podpořit cíle sekty. Paul začíná vidět za hranice času, vnímá současnost, minulost i budoucnost.

-Vzpomínal si na šátek, který kdysi viděl vlát ve větru, a teď cítil, jak budoucnost prolíná nepravidelnými záchvěvy a vlnami pomyslnou plochou jeho vědomí, stejně jako tehdy šátek.

Viděl lidi.

Vnímal žár i chlad nesčetných pravděpodobností.

Znal pojednou nová jména i místa, zmítalo jím neuvěřitelné množství pocitů, údaje o nesčíslných neprobádaných skulinkách v čase mu byly k dispozici. Bylo mu dáno vidět čas, zkoušet i pocitovat jej, nikoli však samotná jeho tvorba.

Bylo to celé spektrum možností a pravděpodobností od pradávné minulosti až po nejvzdálenější budoucnost - od nejpravděpodobnější k té nejnepravděpodobnější. Viděl okamžik vlastní smrti na bezpočet způsobů. Viděl nové planety, viděl úplně cizí civilizace.

A viděl lidi.-

Brzy se Paul naučí se svým darem správně zacházet.

Na své pouti jsou Paul a Jessica zajati divokými Fremeny. Jeden z vůdců, planetolog Impéria Liet Kynes, vydal příkaz k jejich ochraně. Sám je však vojáky barona Harkonnena zajat a puštěn uprostřed pouště, aby zahynul žízní.

-Náhle pocítil, že se písek hýbe.

Ten pohyb a zvuk při něm znal každý Fremen. A každý jej okamžitě rozeznal od zvuků vydávaných červy i ostatními pouštními živočichy. Někde pod ním nakupila kořenná látka od červích larev dostatek vody a organických látek, dosáhla kritického stadia své existence. Hluboko pod písečným povrchem se tvořila obrovská bublina z kysličníku uhličitého, která stoupne na povrch, aby tam s obrovským rachotem praskla. V jejím centru byl písečný vír. Až praskne, dostane se všechno z hlubin země na povrch, zatímco povrch a všechno na něm se naopak propadne do hlubin.

Nad ním ve výšinách kroužili supové se zklamaným krákáním. Oni věděli, co přijde. Každý obyvatel pouště věděl, co přijde.

A já jsem také obyvatel pouště, pomyslel si Kynes.

Cítil, jak ho bublina nadzvedává, jak praská a jak ho písečný vír stahuje do mrazu a do temnot.-

Paul je i s matkou přijat do společenství Fremenů. Svými schopnostmi si získá jejich úctu, ožení se s fremenskou dívkou Chani a časem se stane náčelníkem kmene.

Jessica, které se má narodit vévodova dcera, požije při náboženské slavnosti velkou dávku kořenné směsi, která v ní probudí vědomí všech velkých matek sekty Bene Geserit - jejích předchůdkyň. Dědičná paměť se projeví i u její dcery Alie, která se narodí s vědomím dospělého člověka.

Díky svým schopnostem zvítězí Paul jako vůdce Fremenů nad nepřátelskými vojáky a poráží dokonce i samotného císaře. Zločinný baron Harkonnen umírá v boji, Paul si oficiálně /nikoli ve skutečnosti/ bere císařovu dceru Irulan a sám se stává císařem.

Kniha velice podrobně popisuje život na planetě Duna i osudy hlavních hrdinů, v dovětcích nalezne čtenář studie o ekologii Duny,

o fremenském náboženství, genealogické zařazení hlavních postav a obsáhlý slovník výrazů na Duně používaných, např.:
- BUTLERIÁNSKÉ TAŽENÍ - válka vedé proti počítačům, myslícím strojům a robotům. Jejím hlavním heslem bylo "Neučiníš stroje k obrazu člověčímu".
- SALUSA SECUNDUS - planeta sloužící jako vězení pro poraženého císaře. Podle pověsti na ní sloužili jako otroci po devět generací předkové dnešních Fremenů, než dospěli na Arrakis.
- "HLAS" - umění pěstované sektou Bene Geserit, jehož pomocí lze ovládat jiného člověka zvolením příslušné hlasové intonace.

- - -

Ve druhém díle "Spasitel Duny" je líčen obraz Impéria po dvanácti letech Paulovy vlády. Paul, zvaný Fremeny Mua´d Dib, postupně realizuje Kynesův plán o přeměně planety.Paulovými fanatickými stoupenci jsou po celé galaxii podnikány krvavé křižácké výpravy, kterým se císař marně snaží zabránit. Mezitím zraje spiknutí, připravované Velkou matkou sekty Bene Geserit, které se Paul vymkl z rukou, Gildou mezihvězdných přepravců a Irulanou které Paul upírá právo mít s ním syna-následníka. Proměnné bytosti "Tleilax" schopné nabývat jakékoli podoby, získaly mrtvé konzervované tělo Duncana Idaha a oživí jej jako zombii a živý komputer /Mentat/, který má císaři přinést zkázu. Spiklenci zorganizují vzpouru fremenských renegátů a na planetě je použito strašlivé jaderné zbraně.

-Mezi okolními zvuky náhle zaslechli jemný sykot. Ten se změnil v silné hučení, z něhož však nevymizel hvízdavý zvuk. Na obloze se objevil oslňující plamen, který zakryl světlo hvězd a pohltil i měsíc.

Paul, který tento zvuk i záři ze svých věšteckých vidění znal do nejmenších podrobností, pocítil jakýsi zvláštní okamžik naplnění. Přišlo to tak, jak to přijít muselo.

"Žhavý kámen!" zvolal kdosi.

"Žhavý kámen!" Teď se to ozývalo všude. "Žhavý kámen... žhavý kámen..." Protože věděl, že se to od něho očekává, zakryl si Paul paží horní část obličeje. To už bylo samozřejmě příliš pozdě.

Teplota země stoupala. Všichni muži se teď vrhli k Paulovi, neboť pochopili, že není kam utéci. To nejhorší se už stalo, teď museli čekat.

Na místě Otheymova domu se nyní tyčil sloup ohně, který šlehal k nebesům. Jasná zář osvětlila vše kolem, unikající ornitoptéry i Paulovy bojovníky.

Čekali, až poklesne intenzita záření. Toto záření, které už proniklo do jejich těla a které žádný člověk nesnese bez následků. Už pociťovali příšerný účinek zbraně. To, co se mohlo teď stát, záleželo na lidech, kteří žhavého kamene použili, kteří nedbali Velké Konvence o Nepoužití jaderných zbraní.

"Bože... žhavý kámen," zavzlykal kdosi. "Já... nechci být... slepý..."

"A kdo chce?" odpověděl mu drsný hlas jiného vojáka.

"Tady prodají Fleilexu mnoho svých umělých očí," řekl někdo blízko Paula. "Teď mlčte a čekejte!"

A čekali. -

Paul však umělé oči Fleilexu odmítá, neboť jeho 'vnitřní vidění věcí' mu umožňuje orientovat se i bez nich. Chani porodí Paulovy děti-dvojčata, která mají stejně jako Alia dědičnou paměť svých předků. Sama při porodu umírá. Paul cítí, že jeho úloha je u konce, touží po klidu a po ukončení válek, a proto se vzdává svého 'vnitřního vidění' a slepý odchází do pouště zemřít.

- - -

Ve třetím díle "Děti Duny" se na planetu Arrakis vrací Paulova matka Jessica. Jejího příchodu se obává Paulova sestra Alia, vládnoucí jako regentka za dvojčata, i její muž Duncan. Dvojčata - chlapec Leto a dívka Ghanima - dokáží najít s Jessicou společnou řeč. Alia je však ovlivňována smrtelným nepřítelem celé její rodiny - svým vlastním mrtvým předkem, jehož paměť je zakódována v jejím vědomí.

- V jejím vědomí se pojednou ozval hlas: "Pomůžu ti, holčičko, ve tvých problémech, ale na oplátku musíš pomoci ty mně."

Temný hlas duněl celou její bytostí. Alia se chabě zeptala: "Kdo... kdo jsi?"

Před jejíma očima se složil obraz, obraz usmívající se tváře, jež by bylo možno pokládat za tvář nemluvněte, nebýt horečného lesku v očích. Snažila se zbavit té vidiny, ale podařilo se jí pouze zahlédnout i celé tělo.

"No tak," duněl bas, "neboj se, to je jenom tvůj dědeček. Vždyť jsi mne znala. Já jsem byl baron Harkonnen."

"Ty... ty jsi mrtvý!" vykoktala.

"Ale ovšem, drahoušku! Skoro v š i c h n i z nás, kteří jsme ve tvém vědomí, jsou mrtví. Jenže všichni ostatní tě chtějí jenom plně ovládnout. Nikdo z nich ti nerozumí. Ale já ti chci pomoci. A ty pomoc potřebuješ," ujišťoval ji hlas starého barona. -

Osobnost zlotřilého barona skutečně ovládne Aliino jednání. Alia se snaží odstranit svého muže Duncana i tajemného Proroka, brojícího proti Mua´d Dibově víře. Mezi lidem se totiž šeptá, že slepý prorok není nikdo jiný než sám Mua´d Dib, jenž se vrátil z pouště.

Na planetě Arrakis se začíná objevovat rostlinstvo a zásoby vody. Tím trpí larvy písečných červů a začíná mizet koření, které potřebuje celá Galaxie. Proto se Leto a Ghanima vydávají do pouště za otcem a hledají řešení, které má planetu zachránit. Jsou však ohrožováni divokými tygry, vyslanými na Arrakis vnukem sesazeného císaře Faradénem, který touží nabýt zpět trůnu. Děti šelmám uniknou, avšak Leto je zajat fremenskými fanatiky. V noci při pokusu o útěk nahradí speciální ochranný oblek zárodky písečných červů, které obklopí jeho tělo zvláštní blánou, změní strukturu jeho tělesné tkáně a vytvoří z něho novou bytost schopnou žít tisíce let.

Leto se nakonec setkává s otcem a vrací se s ním do hlavního města Arrakeenu. Přilétá i Faradén, jehož Jessica naučila rozvinout své schopnosti, ale současně jej zkrotila. Alia končí sebevraždou, ke které ji dohnaly vlastní intriky. Pro zachování čistoty rodu si Leto oficiálně bere za ženu svou sestru, jejímž skutečným druhem se stává Faradén. Leto sám už není lidskou bytostí, změnil se v tvora, který snad v daleké budoucnosti, až písečtí červi pod vlivem vody zahynou, dokáže Dunu zachránit a pomůže celému Impériu.

Cyklus o Duně velice podrobně a precizně popisuje život lidí za podmínek značně odlišných od pozemských. Autor místy zabíhá do mystického ladění. Mimořádně závažná je zde problematika ekologie přírody a otázka umělých zásahů do přírodních podmínek planety, jež mohou mít katastrofální následky. Jak budou tyto následky překonány, to se snad dozvíme z dalších pokračování cyklu, která Herbert píše...

/dokončení ze strany: 13 / Bohdan Petecki

kou. Příběhy, pohádky, westerny byly vždy součástí kultury a odpočívali při nich posluchači všeho věku.

Literatura: Petecki, B.: Strefy zerova /Warszawa 1972, Iskry 1983/
Petecki, B.: Messier 13 /Warszawa 1977/
Petecki, B.: Ludzie z gwiazdy Ferriego /Katowice 1974/
Petecki, B.: Kogga z czarnego slonca /Warszawa 1978/
Wojcik, A. : W strone czlowieka /BG - 1, KAW 1980/

Vladimír Wagner

Frank Herbert - BŮH - IMPERÁTOR DUNY

/dokončení/

Na knižním trhu na Západě se objevilo čtvrté pokračování cyklu o osudech obyvatel planety Arrakis, zvané Duna. Autor popisuje další osudy lidstva v nedozírně vzdálené budoucnosti. Stejně jako v předchozích dílech i zde bojuje lidstvo proti vládnoucí vrstvě, která je ovládá /v tomto případě proti jedinci/, a snaží se změnit dosavadní systém vlády i způsob života.

Z postav předchozích dílů jich zde mnoho nenajdeme. Děj se totiž odehrává na Arrakisu po 3 500 letech, kdy došlo k úplné změně přírodních podmínek na celé planetě. Časy Duny již dávno minuly: všude je dostatek vody a rostlinstva, naproti tomu však vymřeli všichni píseční červi, z jejichž extraktů se vyrábělo tolik žádané koření. Poslední zásoby tohoto koření skrývá ve svých skladech "bůh - imperátor Galaxie", Leto Atreides. Po tisících let dospěla jeho metamorfóza tak daleko, že se z původně lidské bytosti stal hybrid člověka a obrovského písečného červa. V bláně pokrývající jeho tělo jsou poslední zárodky písečných červů.

Sám sebe popisuje Leto ve svých denících takto:

- Nyní už ve své kůži zárodky červů ani necítím. Nevnímám, jak v sobě shromažďují veškerou vlhkost z mého těla. Teď jsme doslova jedním tělem. Oni jsou mou kůží a já jsem síla, která vším hýbe - aspoň po většinu času.

To v š e je dosti velké. Mám tvar dorůstajícího písečného červa. Mé tělo je asi sedm metrů dlouhé a v průměru má přibližně dva metry. Na jednom konci je má tvář Atreida, pod ní ruce a paže - toto je dosud lidské. A mé nohy? Ty z velké části odumřely. Zůstaly jen jakési výčnělky na spodní části trupu. To všechno váží přibližně pět tun, podle staré míry. -

Leto vládne absolutisticky celé Galaxii, neboť dobře ví, že jeho koření všichni potřebují. Je ochraňován tělesnou stráží, složenou výhradně z žen. Velitelem této stráže je už po staletí Duncan Idaho. Bytosti Tleilaxu totiž stále konzervují tělesné buňky původního Duncana a Letovi dodávají stále nové a nové klonované kopie - gholy. Všechna Letova přání zajišťuje majordomus Moneo, potomek jeho sestry Ghanimy a jednoho z nesčetných Duncanů.

Nepřátel a odpůrců má Leto bezpočet. Patří mezi ně i Moneova dcera Siona, která se zmocní Letových osobních deníků a odešle je mimo planetu, a rovněž současný Duncan Idaho, který ví, že Leto už objednal u Tleilaxu jeho další kopii. Proto se odhodlá k odvážnému pokusu zabít Leta paprskometem. Letova kůže je kromě tváře a rukou však téměř nezranitelná a může jí ublížit jenom voda. Duncan je při svém zbrklém činu císařem zabit a na jeho místo nastupuje zcela "čerstvý" Duncan Idaho, přeplněný dojmy z podivného světa, v němž se po tisíciletích /z jeho subjektivního hlediska/ nyní ocitl.

Vzápětí dojde k dalšímu, mnohem rafinovanějšímu útoku na Leta:

- Zástup zpívajících fremenských poutníků náhle shodil svá roucha. Pod nimi se objevila černá uniforma, navlas podobná uniformě Duncanově.

C o t o j e n d ě l a j í ? podivil se Moneo.

A to už viděl obličeje poutníků, jak se proměňují s typickým úsměškem bytostí Tleilaxu a vytvářejí dokonalé kopie Duncanovy tváře.

"To jsou proměnní tvorové Tleilaxu!" zvolal kdosi.

I Leta všeobecný zmatek překvapil. Vyštěkl několik rozkazů a ženská stráž se rozmístila do bojové formace.

Další a další poutníci odhazovali svá roucha a měnili své obličeje ve tvář Duncana Idaha. -

Stráže však pravého Duncana obklopí a zbaví jej uniformy. Tím jej rozeznají od útočníků, které pobijí.

Objevují se však i jiná nebezpečí. Sekta Bene Gesserit se dosud nevzdala snahy nabýt znovu ztracené pozice. Spojí se proto s vládou planety Ix, známé svými technickými novinkami. A tam také vzniká vynález, který může Letovu moc skutečně ohrozit: na Ixu byl totiž vyvinut přístroj, umožňující pilotům Gildy přepravců předvídat trasu kosmických letů a obejít se tak bez Letova koření.

Sám Leto je však zasažen nejhlouběji tam, kde by to po tisíciletích své ne-lidské existence nikdy nečekal: na Arrakis jako velvyslankyně planety Ix přichází krásná Hwi Noree - chráněnka /a ve skutečnosti klonováním vytvořená dcera/ jednoho z předních ixianských politiků Malkyho. Jemná dívka vzbudí v Letovi dávno zapomenuté city, i když si je dobře vědom, že biologická propast mezi nimi je příliš veliká a skutečné spojení nepřipadá v úvahu. Přesto se však s Hwi sblíží a ta mu slíbí, že zůstane navždy na Arrakisu a uzavře s ním formální sňatek.

Mezi tím odveze Leto Sionu do jediné pouštní rezervace na planetě a tam ji podrobuje zkoušce, nutné pro všechny osoby vysokého postavení - Siona se musí vlastními silami dostat zpátky k vodě a k lidem.

- Po dva dny a dvě noci si Siona neupevnila přes obličej roušku a ztrácela tak nesmírně vzácné vydechované krůpějky vody. Třetího dne, když se zastavili mezi skalami, jí Leto řekl:

"Střez každý svůj dech. Je v něm teplo i vlhkost tvého života."

Věděl, že budou putovat alespoň ještě další tři dni a tři noci, než dosáhnou vody. Teď byli na pět dní vzdáleni od Malé Citadely. V noci došli mezi mělké písečné přesypy - nebyly to však duny. Ty bylo vidět v dálce před nimi. Podařilo se jim dokonce zahlédnout jemnou linii Habbanyaského Hřbetu, stačilo jen vědět, kam se dívat. Siona odhrnovala roušku jen tehdy, chtěla-li promluvit. A mluvila černými a rozpraskanými rty.

Je v ní ž í z e ň z o u f a l s t v í , řekl si Leto, když svými smysly prozkoumával okolí. B r z y u n í d o j d e k e k r i z i . Jeho smysly mu prozradily, že jsou na pláni dosud sami. Už za několik minut mělo začít svítat. V matném světle bylo vidět, jak prach vířící ve větru světélkuje. Vítr donášel jeho smyslům okolní zvuky - Sionin těžký dech, písek dopadající ze skály za nimi, a dokonce i šelest svého obrovského těla, jak se sune po písečném povrchu.

Siona odhrnula roušku, ale držela ji stále v ruce připravena si ji okamžitě znovu nasadit.

"Kdy už najdeme vodu?" zeptala se.

"Za tři dny."

"A není nějaká kratší cesta?"

"Ne." -

Nakonec dojdou Leto i se Sionou do cíle.

Mezitím však v hlavním městě dochází k dramatu. Do krásné Hwi se zamiluje i mladý Duncan Idaho. Hwi jeho lásku opětuje a během Letovy nepřítomnosti se stanou milenci. Později si však Hwi uvědomí, jak ji Leto nutně potřebuje, vzdá se své lásky a na Moneovo naléhání se odmítne s Duncanem nadále stýkat.

Po Letově návratu přijel na Arrakis z planety Ix Malky, aby shlédl výsledky svého plánu; Leto ho však nechá Moneem usmrtit.

FV SSM 1308

Aby nepřekáželi svatebnímu obřadu a sblížili se spolu, jsou Duncan a Siona odesláni do malé vesničky Tuono, kde žijí zdegenerovaní potomci kdysi tak pyšných Fremenů. Leto se však náhle rozhodne slavit svůj sňatek rovněž v Tuono. Když se to dozví Duncan, chopí se příležitosti a s pomocí Siony a její strážkyně Nayly chystá na Leta atentát. Nayla má od Leta přísný rozkaz Sionu ve všem poslechnout, a proto, jakmile se slavnostní průvod přiblíží, vypálí ze svého stanoviště ve skalách paprskometem na Letův vůz. Vůz je zničen a Hwi, která v něm byla s Letem, je okamžitě mrtvá. Při útoku je poškozen břeh Idahovy řeky, ta se rozlije a její dravý proud zasáhne ležícího Leta. Voda má na něj strašlivý účinek.

- Jeho tělo obklopily ze všech stran proudy vody. Slyšel, jak voda naráží o skálu a sám se přitom chvěl v návalech třesu, zachvacujících celé jeho tělo. Před ním se tyčila tmavá a vlhká zeď kaňonu.

To, co bylo jeho kůží, explodovalo teď na všechny strany a z jeho těla se vyhrnuly proudem zárodky místních organismů - budoucích písečných červů, aby si vytvořily samostatné kolonie schopné vlastní existence. Agónie pokračovala. Udivovalo ho, že je dosud při vědomí, že je vůbec schopen cítit své ubývající tělo. -

Umírající Leto chápe Duncanův čin a dává zoufalému Idahovi poslední rady před svým zánikem. Genetickými manipulacemi se mu podařilo vytvořit nový, přizpůsobivý druh člověka, jenž dokáže žít bez koření Duny. Leto doufá, že z potomků Siony a Duncana vznikne nové, schopnější lidstvo. Leto umírá a zárodky písečných červů, které unikly z jeho těla, snad později svým působením v hlubinách planety znovu ovlivní její přírodní podmínky.

Z dovětku, napsaného po staletích, však vyplývá, že červi na Duně /nyní zvané Rakis/ nemají již velkého významu. Letovy plány o rozvoji lidského druhu se splnily, lidé začali používat různých technických vymožeností a přestali být na koření závislí.

Celou knihu je možno charakterizovat jako řemeslně dobře zvládnuté pokračování předchozí proslavené trilogie. Autor je zjevně veden snahou zaujmout početnou čtenářskou obec líčením dalších neuvěřitelných dobrodružství hrdinů v prostředí, zevrubně popsaném již v předchozích dílech. Je samozřejmé, že taková snaha se nutně odrazí v klesající kvalitě "nutných" pokračování. A to se proslýchá, že Herbert podepsal smlouvu na pátý díl cyklu a má prý v úmyslu napsat ještě šestý: nezbývá než čekat, jaké další osudy lidstva Herbert ve své fantazii vytvoří.

/recenze s ukázkami - autor Jan Pavlík. Literatura: "Duna IV", New English Library, London 1983/